

folklar Forpligtelse; og der behøves ikke nogen lang Udtørlig for at vise dette! "Man" behøver ikke at gaa tilbage til 1772, "da Fundatsen" blev givet; thi det, som er Basis for hele Sagen, er, hvad der skete i 1839; da nemlig Rancelliet indgik en Overenskomst med den daværende Cier af Gudsset, paa hvem Ketten og Forpligtelsen hvilede; og denne Overenskomst siger med tilstrækkelige og tydelige Ord, "at Rancelliet overtager Skolen og Ketten til at kalde Organisten, paatagende sig al Forpligtelse til at vedligeholde" saavel Skolen som Orgelet, "der hører dertil." Dette staar der med rene og klare Ord i Overenskomsten; og derfor er det ganske rimeligt, at Overretten, efterat der fra Ministeriets Side var anført de forskjellige Grunde, som under Forhandlingerne om Sagen vare fremkomne for, at Staten ikke havde nogen Forpligtelse, ganske simpelt gif bort fra alle disse Grunde og sagde: De betyde ikke det Allevindste, thi det er aldeles utvilsomt "hævet" over enhver som helst Tvivl, som det hedder i Dommen — at Forpligtelsen er tilstede; og maa paahvile Ministeriet efter den Overenskomst, som blev indgaaet i 1839, og som naturligvis gaar ud paa, at Skolen skal tilveiebringes og bringes i en saadan Stand, at den maa siges fuldstændig at fyldestgjøre Fordringerne til en godt indrettet Skole, og at det samme naturligvis skal være Tilfelde med Orgelet. Det er dette, som Dommen paa lægger Ministeriet, og derefter giver man Ministeriet en lille Advis for dets Opræder i det Hele ved at idømme det Procesens Omkostninger. Efter dette vilde det være med en vis Undseelse, at jeg maatte give Ordre til paany at bringe denne Sag frem for Domstolene, og det er jo paa denne Basis, at Afgjørelsen sidst fandt Sted her. Nu er der kommet et Par Underændringsforslag frem fra den ærede Ordførers Side, og efter hans Ytringer synes jeg, at han stillede sig paa en anden Basis med Hensyn til denne Sag end hidtil. Den Gang var Spørgsmaalet dette, om man overhovedet vilde vedkjende sig Forpligtelsen, forinden den var sanktioneret af Høiesteret; men derved vil jeg dog bemærke, at Forpligtelsen med Hensyn til Orgelet naturligvis er en lige saa stærk Forpligtelse som den anden, thi den er med tydelige og klare Ord givet i Overenskomsten af 1839. Derimod maa jeg indrømme, hvis jeg ikke misforstod den ærede Ordførers Udtalelser, ligger der i dem, at det er hans Mening, at der ikke fra Ministeriets Side skal gjøres noget Forsøg med at indaank Dommen for Høiesteret; men at det er en given Sag, at man maa indrette Skolen og Orgelet, hvormod Udgiften ikke skal behøve at være sa stor. Ja, derimod kan jeg ikke sige Noget. Efter atter og atter gjentagne og fulgte Opfordringer til at undersøge, hvad der kræves til at istandsætte Skolen eller tilveiebringe de nødvendige nye Bygninger, er det, at man er kommen til det Beløb, der her forlanges; og vi have kun oplevet

dette, at det er bleven dyrere og dyrere i de Aar, der ere hengaaede, hvad der jo egentlig ikke kan komme overraskende — det synes endogsaa at det kunde blive dyrere, hvis man venter længere. Medens Ministeriet ikke har havt Grund til, at antage, at det var nogen overdreven Fordring, der stillede, vil man naturligvis paase, at der kun anskaffes, hvad der er fornødent. Om det vil være muligt at skaffe Orgelet tilstede for en mindre Sum end 1,200 Rbd. og at bygge Skolen for mindre end 2,500 Rbd., kan jeg ikke udtale mig om: Jeg ønsker ingen af Delene for rimelig. Da man har en Overretsdømme imod sig, har man to Veie at gaa, nemlig enten at modsætte sig den og indtage, — jeg vil ikke sige en trodsende Stilling, thi det er ikke noget passende Ord; men at gaa til Høiesteret, uden at lade sig paavirke af Overretsdommen; saaledes at man altsaa ingen Ting gjør, eller ogsaa maa man finde, at saaledes som Sagen nu staar, er det det mest Snnnelige at betragte den som endt og afgjort. Men i dette sidste Tilfelde maa man i Hensyn til Dommen skaffe Skolen tilstede inden den forelagte Tid, da man ellers kommer ind i nye Forlegenheder. Selvfølgelig maa man fra Ministeriets Side ikke gjøre Beføtningen større end nødvendigt, og i denne Retning skal jeg da gjerne paatage mig den Forpligtelse, inden Arbeidet udføres, paany at undersøge Sagen og saa ikke gjøre mere end, hvad der findes strengt nødvendigt. Men paa den anden Side kan det dog aldrig være Thingets Mening, naar man bliver nødt til at opfylde sin Forpligtelse, at man da ikke vil gjøre det paa en anstændig Maade; jeg vil ikke sige, at man skal gjøre det flot, men anstændigt skal det dog være, saaledes at enhver uundvending Udgift undgaaes. Dette med Hensyn til de Forslag, som jeg selv særligt har stillet. Med Hensyn til de forskjellige Underændringsforslag, der overhovedet findes stilledes fra Udvalgets Side, kan jeg selvfølgelig ikke Andet end ogsaa her udtale min Anerkjendelse af den virkelige Smødelommen, jeg har fundet; der er egentlig ikke et eneste Punkt, hvori jeg kan siges at staa i nogen bestemt Uoverensstemmelse med Udvalget. Det har jo sluttet sig ligefrem til de allerfleste af Forslagene, deriblandt til nogle, som det har en ser Interesse for mig at faae. Ved et Par Punkter har Udvalget enten selv stillet et Forslag eller foreslaaet en lille Ændring i Ministeriets. Jeg figter hermed naturligvis til Forslagene under Nr. 28 og 32. Det sidste af dem, om Thisted Realstole, indeholder jo en Forandring, som ikke har stor Betydning, og som jeg erkjender, at det kan være Anledning til. I Virkelighed er der jo opnaaet, hvad det tilsigtedes. Hvad Forslaget under Nr. 28 angaar, da skylder jeg at udtale, at den ærede Ordførers Fremstilling med Hensyn til denne tabellariske Oversigt var fuldstændig korrekt, og jeg tror i Virkeligheden, at man maa have Interesse